

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK GEDIFFERENTIEERD TOEZICHT

De Wilgenstam

Plaats : Rotterdam
BRIN nummer : 17JH|C1
Onderzoeksnummer : 291506
Datum onderzoek : 10 en 12 januari 2017
Datum vaststelling : 19 april 2017

SAMENVATTING

De Wilgenstam heeft haar kwaliteit op orde en de inspectie handhaaft het basisarrangement.

Wat gaat goed?

Het onderwijs is van goede kwaliteit. De leraren geven duidelijke instructies en zorgen ervoor dat leerlingen goed met elkaar leren samenwerken. De leerlingen weten wat er van hen verwacht wordt en zijn goed betrokken bij de lessen.

Het aanbod van de school is veelzijdig en sluit goed aan bij de verschillende kenmerken en talenten van de kinderen.

Kinderen die moeite hebben met de stof worden op deskundige wijze begeleid en ondersteund. Ook de kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong komen goed aan hun trekken.

De school zorgt voor een prettig en veilig klimaat. Kinderen, ouders en leraren zijn zeer tevreden over de sfeer op school en vinden dat de school zorgt voor rust, structuur en een fijne sfeer.

De eindresultaten van de leerlingen zijn voldoende en vertonen de laatste tijd een stijgende lijn.

Leraren en schoolleiding werken gericht aan het behoud en de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs op de school. Ze maken daarbij gebruik van verschillende (zelf)evaluatie-instrumenten. Ook zijn er interne schoolbegeleiders aangesteld om de kwaliteit van de lessen te volgen en de onderwijskwaliteit daardoor zo goed mogelijk te waarborgen.

Wat kan beter?

De school is bezig om met behulp van het schoolbestuur haar veiligheidsbeleid verder te verstevigen. Zo worden leerlingen sinds kort bevraagd op hun gevoel van veiligheid op school. Dat is een goede zaak omdat sommige leerlingen aangeven dat er soms gepest wordt en ruzies plaatsvinden. De school zoekt nog naar manieren waarop de evaluatiegegevens benut kunnen worden om de veiligheid op de school verder te verbeteren.

De tussentijdse resultaten van de leerlingen geven over het algemeen geen reden tot zorg. Vooral op het gebied van begrijpend lezen ontwikkelen de

leerlingen zich goed. Voor rekenen/wiskunde is nog wel ruimte voor verbetering. Het is daarom belangrijk dat het schoolteam goed nagaat wat de redenen zijn voor de soms tegenvallende resultaten en welke onderdelen van het rekenonderwijs nog verbeterd zouden kunnen worden.

De school mag met recht trots zijn over de eigen onderwijskwaliteit en de verbeteringen die bereikt zijn en waar verder aan gewerkt wordt. Ze kan zich hierover nog beter verantwoorden aan de buitenwereld, onder andere door vermelding hiervan in de schoolgids.

1 INLEIDING

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

Volgens de wet moeten alle scholen eens in de vier jaar door de inspectie worden bezocht. Vanaf januari 2015 krijgen alle scholen die daarvoor in aanmerking komen een pilot-onderzoek met een concept-waarderingskader. Dit kader is in juni 2016 bijgesteld. Vanaf 24 oktober 2016 krijgen scholen een onderzoek met dit bijgestelde onderzoekskader voor 2017. Zo ook De Wilgenstam.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

Werkwijze

Op 10 januari 2017 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- een korte presentatie door de school;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: directie, intern begeleiders, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen. Deze observaties zijn samen met een observant van de school uitgevoerd.

Op 12 januari 2017 is een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleiders en de leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Naast de beoordeelde standaarden hebben wij enkele aanvullende wettelijke aspecten beoordeeld. Wanneer niet voldaan is aan een van deze artikelen, geven wij dit aan in paragraaf 3.2.

Leeswijzer

Hierna volgt eerst de conclusie van het onderzoek op De Wilgenstam. Hoofdstuk 3 geeft per kwaliteitsgebied de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2 HOOFDCONCLUSIE

De Wilgenstam heeft de kwaliteit van haar onderwijs goed op orde. Het fundament onder de kwaliteit bestaat uit een gedreven team en schoolleiding, een veelzijdig en goed doordacht aanbod, een sterke zorgstructuur, een prettig en stimulerend schoolklimaat en een gedegen kwaliteitszorg. Daarbij zijn de eindresultaten de afgelopen jaren ruim voldoende en lijkt zich daarin bovendien een stijgende lijn af te tekenen.

Het leerstofaanbod, de instructie en de verwerkingsopdrachten zijn goed afgestemd op de verschillen in leerbehoeften en talenten van de leerlingen. Zij hanteren daarbij een duidelijke, doelgerichte aanpak en een sterk klassenmanagement, waarbij steeds aandacht is voor tussentijdse evaluaties en feedback op het leerproces.

De zorg en begeleiding van leerlingen met een ontwikkelingsachterstand of voorsprong vindt op planmatige wijze plaats. De zorg voor kinderen met een specifieke zorgproblematiek wordt voldoende verantwoord in de vorm van individuele handelingsplannen en onderbouwde ontwikkelingsperspectieven.

Het team slaagt erin om een prettig en veilig pedagogisch klimaat te realiseren in de beide schoolgebouwen. Dit wil niet zeggen dat er nooit problemen en pesterijen zijn, maar volgens alle betrokkenen treedt de school daar consequent en stevig tegen op.

De kwaliteitszorg staat hoog in het vaandel van de school. Een breed gedragen visie en missie, een duidelijke plancyclus met heldere prioriteiten, een goede borging met behulp van interne schoolbegeleiders en vele initiatieven op het gebied van scholing en professionalisering dragen bij aan een dynamische en kwaliteitsbewuste school.

Er is op onderdelen nog ruimte voor verbetering. Het goed zicht blijven houden op de zorg en begeleiding in de praktijk en het verder versterken van het opbrengstbewustzijn binnen het team zijn voorbeelden daarvan. Vooral op het gebied van rekenen/wiskunde is nog een goede analyse nodig om de soms tegenvallende resultaten te kunnen duiden en van daaruit te kunnen verbeteren. Ook kan de school zichzelf nog een dienst bewijzen door haar onderwijskwaliteit, waar zij hard aan werkt en met recht trots op kan zijn, beter onder de aandacht te brengen van de buitenwereld, met name richting ouders.

3 RESULTATEN ONDERZOEK DE WILGENSTAM

3.1 Kwaliteitsoordelen op onderzochte standaarden

Kwaliteitsgebied	Onderwijsproces	Onvoldoende	Voldoende	Goed
Oordeel	Onderwijsproces			•
OP1	Aanbod			•
OP2	Zicht op ontwikkeling			•
OP3	Didactisch handelen			•
OP4	(Extra) ondersteuning		•	

Onderwijsproces

Het leerstofaanbod is rijk en goed toegespitst op de verschillen in niveau en talenten van de leerlingen |

Het leerstofaanbod van de school komt tegemoet aan de kerndoelen voor de basisvaardigheden, maar is daarnaast ook in de breedte rijk geschakeerd. In de kleutergroepen is er sprake van een beredeneerd aanbod, dat gekoppeld is aan een uitgebreid volgsysteem en duidelijke leerlijnen.

Verder maakt het vak Engels in de groepen 1 tot en met 8 met behulp van een 'native speaker', samen met een veelzijdig cultureel en creatief aanbod, deel uit van het curriculum. De school laat de lesstof en de wijze van aanbieden zo goed mogelijk aansluiten op de kenmerken en talenten van de leerlingen. De zogenaamde plus-, klus-, en wetenschapsklassen zijn met dit doel ontwikkeld en voorzien duidelijk in een behoefte. Kinderen en ouders zijn enthousiast over deze initiatieven.

De zorgstructuur is van goede kwaliteit

De zorg wordt op deskundige wijze gecoördineerd door twee ervaren intern begeleiders. Zij bewaken samen met de leerkrachten dat de toets- en signaleringsgegevens goed gevolgd en geanalyseerd worden. Op grond daarvan maken leraren didactische werkplannen, waarin zij het onderwijs doelgericht afstemmen op de leerbehoeften van de kinderen. De leerlingen zijn en blijven goed in beeld aan de hand van methode-gebonden en landelijk genormeerde toetsen, observatielijsten en een volgsysteem voor de

sociaal emotionele ontwikkeling. Voor leerlingen met specifieke zorgproblematiek zet de school individuele handelingsplannen in en, indien nodig, ontwikkelingsperspectieven. Deze laatste kunnen nog aan diepgang winnen, zeker waar het de verantwoording van de gemaakte keuzes betreft. Zo kan de koppeling tussen de geconstateerde belemmerende en bevorderende factoren enerzijds en de te bereiken doelen en het daarop aansluitende aanbod anderzijds beter onderbouwd worden.

Leraren zijn gewend om de vorderingen en stagnaties in de leerontwikkeling goed te monitoren en te analyseren. Zo nodig leidt dit tot aanpassing of aanscherping van de gekozen aanpak. Ouders zijn van oordeel dat de school hen goed en tijdig informeert over en betreft de zorg voor hun kinderen. Gezien de grote diversiteit aan leer- en zorgproblematiek binnen de groepen, hebben de leraren hun handen vol aan het bieden van onderwijs op maat voor alle leerlingen. Interne monitoring van de kwaliteit en de effecten van de zorg en begeleiding binnen de groepen is en blijft dan ook een groot goed om leraren adequaat te kunnen ondersteunen en te coachen. Dit onderwerp is niet voor niets een speerpunt in de interne audit van bestuurswege, die binnenkort op stapel staat.

De lessen zijn goed gestructureerd en gedifferentieerd en nodigen uit tot betrokkenheid en samenwerking

De inspectie heeft samen met een vertegenwoordiger van de school een deel van de lessen geobserveerd. De uitkomsten van onze beider observaties kwamen nagenoeg naadloos met elkaar overeen.

Opvallend is het uitstekende klassenmanagement van de leerkrachten. Leerlingen weten vanaf binnenkomst precies wat er van hen verwacht wordt en er gaat geen tijd verloren tussen de diverse lesonderdelen. De lesactiviteiten en de leerdoelen staan duidelijk vermeld op het bord. Leerkrachten geven op gestructureerde en doelgerichte wijze uitleg en zorgen voor activerende en coöperatieve werkvormen bij de verwerking van de lesstof. Deze werkwijze draagt bij aan de grote betrokkenheid en actieve werkhouding van de leerlingen. De leerkrachten stemmen door middel van gelaagde en verlengde instructies de lessen zo goed mogelijk af op de leerbehoeften van (groepen) leerlingen. Gedifferentieerde weektaken en verrijkingsmappen zijn bij de verwerking van de lesstof een belangrijk hulpmiddel. Sterke punten in het didactisch handelen zijn verder de aandacht voor leerstrategieën en de regelmatige evaluaties met de leerlingen van het geleerde en het leerproces.

Een punt van bezinning vormt de mate en wijze waarop de leraren sturend en leidend zijn in de communicatie en het onderwijsleerproces en daarmee soms (onbewust) leerkrachtafhankelijk gedrag bij de leerlingen in de hand werken. Tijdens de lesobservaties viel op dat leerlingen vaak bevestiging en/of aandacht van leraren vroegen, terwijl deze met andere leerlingen aan de slag waren. Het consequent toepassen van uitgestelde aandacht kan hierbij overigens een goed hulpmiddel zijn.

Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Onvoldoende	Voldoende	Goed
Oordeel Schoolklimaat				•
SK1	Veiligheid		•	
Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Kan beter	Voldoende	Goed
SK2	Pedagogisch klimaat			•

Schoolklimaat

Er is sprake van een prettig en stimulerend pedagogisch klimaat met veel oog voor veiligheid

Structuur, rust en veiligheid zijn de ankers van het pedagogisch beleid van de school. Leerlingen, ouders en leraren bevestigen dat de school een prettige plek is om te spelen, te leren en te werken. Dit komt ook duidelijk naar voren in de tevredenheidsonderzoeken die de school regelmatig afneemt.

Duidelijke gedags- en omgangsregels, die goed nageleefd worden, dragen bij aan de prettige sfeer op school. Daarnaast besteedt de school veel aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen door middel van een uitgebreid volgsysteem en een gevarieerd aanbod voor sociale vaardigheden, conflicthantering en weerbaarheid.

Het verdient aanbeveling om na te gaan of deze veelheid van aanpakken voldoende voorziet in een duidelijke doorgaande leerlijn voor de kinderen in de verschillende groepen.

De school heeft een doordacht veiligheidsbeleid en leeft dit zo goed mogelijk na. Een jaarlijkse monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen, de aanstelling van een veiligheidsfunctionaris en tal van preventieve en curatieve voorzieningen en een incidentenregistratie zijn belangrijke bouwstenen van dit beleid. Overigens is het zoeken van passende maatregelen op grond van de leerlingenpeilingen nog een punt van ontwikkeling. Het is begrijpelijk dat men veel aandacht en energie aan veiligheid besteedt omdat de school volgens leerlingen en ouders niet altijd gevrijwaard blijft van incidenten als diefstallen, ruzies en pesterijen. Positief is dat de school hier blijkens alle betrokkenen snel

en adequaat op reageert. Ook pesten via digitale media heeft speciale aandacht.

Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten		Onvoldoende	Voldoende	Goed
Oordeel Onderwijsresultaten			•	
Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten	Onvoldoende	Voldoende	Goed	N.t.b.
OR1 Resultaten			•	

Onderwijsresultaten

De leerresultaten zijn ruim voldoende; het opbrengstbewustzijn binnen het team kan nog verder versterkt worden

De eindresultaten die de school de afgelopen jaren gerealiseerd heeft zijn voldoende tot ruim voldoende. Bovendien lijkt zich hierin een stijgende lijn af te tekenen.

De school analyseert de eind- en tussentijdse resultaten consequent en trekt daaruit waar nodig conclusies voor aanpassing of intensivering van het leerstofaanbod.

Een opvallende constatering is dat waar de tussentijdse leerresultaten voor begrijpend lezen merendeels goed zijn, deze achterblijven voor rekenen/wiskunde, met name in de bovenbouwgroepen. De school heeft deze tendens ook zelf onderkend, maar nog niet vertaald in een diepere analyse van mogelijke oorzaken. Dit vraagt om een meer opbrengstbewuste houding binnen het team en een gerichte analyse van het probleem. Een dergelijke werkwijze kan de collectieve verantwoordelijkheid versterken, die nodig is om elkaar te ondersteunen met tips en adviezen om deze tendens om te buigen.

Kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie		Onvoldoende	Voldoende	Goed
Oordeel Kwaliteitszorg en ambitie				•
KA1 Kwaliteitszorg				•
KA2 Kwaliteitscultuur				•
KA3 Verantwoording en dialoog			•	

Kwaliteitszorg en ambitie

De onderwijskwaliteit wordt goed geëvalueerd en geborgd en er is sprake van een professionele cultuur binnen het team

De school werkt systematisch en planmatig aan het evalueren, verbeteren en borgen van de onderwijskwaliteit. Zelfevaluaties, opbrengstenanalyses,

jaarplannen, jaarverslagen en tevredenheidsonderzoeken onder ouders, personeel en leerlingen maken deel uit van het kwaliteitszorgsysteem. Dat staat daardoor als een huis.

Daarbij is er sprake van een gerichte en consequente onderwijskundige sturing vanuit de schoolleiding en een breed draagvlak binnen het team voor de onderwijsvisie en de verbeteraanpak van de school. Er wordt veel geïnvesteerd in scholing en professionalisering van het team en dat zorgt voor veel elan en een dynamische sfeer binnen de school.

Een uitgesproken sterk punt van de school is de borging van de onderwijskwaliteit. Dit gebeurt niet alleen door het vastleggen van afspraken en werkwijzen, maar ook door binnen het team met en van elkaar te leren. Daartoe zijn verschillende teamleden aangesteld als interne schoolbegeleiders, die regelmatig aan de hand van kijkwijzers lessen bijwonen van collega's en hen feedback geven. Daarmee wordt het samen bewaken en versterken van de onderwijskwaliteit een collectieve verantwoordelijkheid.

Daarnaast raadpleegt de school ook externe bronnen om de onderwijskwaliteit te monitoren. De school participeert in een traject van collegiale visitaties samen met andere scholen van het bestuur.

De verantwoording van de beoogde en bereikte kwaliteitsverbeteringen verdient verbetering

De school betreft van diverse kanten externe expertise bij het verbreden en versterken van de onderwijskwaliteit. Zij mag dan ook met recht trots zijn op de effecten van alle inspanningen, die geleid hebben tot een school, die een kwalitatief goed en rijk onderwijsaanbod biedt voor haar kinderen.

Ouders en de schoolleiding zijn van oordeel dat de school er tot nu toe nog niet goed in geslaagd is om haar successen naar buiten toe goed voor het voetlicht te brengen. Getuige de terugloop in het leerlingenaantal is hier nog een wereld te winnen. De Wilgenstam kan zichzelf daarom een goede dienst bewijzen door zich in dit opzicht meer te laten gelden. Het ligt in dat verband voor de hand om in de eerste plaats expliciet in de schoolgids aan te geven wat de school al goed doet, bereikt heeft en waarin zij nog beter wil gaan worden.

3.2 Overige wettelijke voorschriften

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op De Wilgenstam.

We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie.

Hieronder geeft het bestuur zijn reactie:

De Wilgenstam herkent zich in het rapport van de rijksinspectie.

De school heeft de bespreking van het rapport met het team zeer gewaardeerd.

In het rapport punt SK1 veiligheid geeft de inspectie een voldoende. De school is van mening dat hier het oordeel goed ook passend zou zijn, omdat er vele dekkende middelen worden ingezet om die veiligheid te waarborgen.

De school heeft verder voor de volgende ontwikkelingslijnen gekozen naar aanleiding van het inspectierapport en de visitatie van BOOR:

1. De school brengt de veelheid van aanpakken rondom de sociaal emotionele ontwikkeling in kaart en ontwikkelt een doorgaande lijn voor de kinderen in de verschillende groepen. Deze doorgaande lijn moet ook in relatie gebracht worden met talentontwikkeling. De ontwikkelingslijnen worden transparant in beeld gebracht voor alle betrokkenen (leerkrachten, ouders en leerlingen).
2. De school stimuleert een collectief opbrengstbewuste houding van diepgaand onderzoek met analyses van mogelijke oorzaken. (Dit geldt primair voor het rekenonderwijs).
3. Er zal een leerlingenraad worden opgericht.